

УДК 657.1

Юрківська О.Д., здобувачка вищої освіти другого рівня,
 Майстренко Н.М., здобувачка вищої освіти третього рівня,
 Науковий керівник - д.е.н., професор Замула І.В.
 Державний університет "Житомирська політехніка"

НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВІДХОДІВ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В умовах глобалізації та зростаючої уваги до екологічних проблем, циркулярна економіка стає важливим аспектом для розвитку сільськогосподарських підприємств. В Україні існує низка законодавчих актів, які регулюють питання бухгалтерського обліку та управління природними ресурсами, але їх ефективність часто залежить від адаптації до сучасних викликів. Нормативне регулювання обліку в умовах циркулярної економіки включає не лише національні закони, а й міжнародні стандарти, які допомагають впроваджувати кращі практики в агросекторі (рис. 1 та 2).

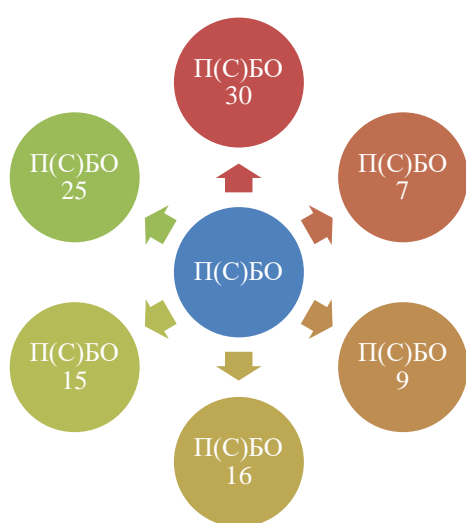

Рис 1. Перелік національних стандартів які можуть бути використаними в обліку в умовах провадження циркулярної економіки

Джерело: побудовано авторами

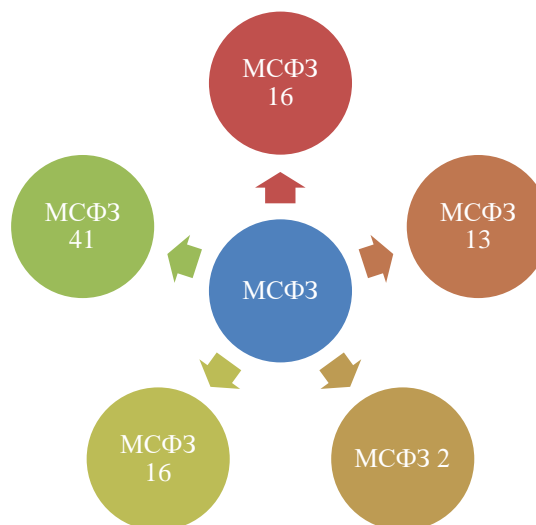

Рис 2. Перелік міжнародних стандартів які можуть бути використаними в обліку в умовах провадження циркулярної економіки

Джерело: побудовано авторами

В циркулярній економіці в сільськогосподарських підприємствах важливе значення мають не тільки стандарти бухгалтерського обліку, але й закони та нормативні акти, які регулюють екологічні аспекти, податкові пільги, інноваційні технології та державну підтримку сталого розвитку. Ось основні закони, що мають відношення до цієї теми в Україні:

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» [1]. Визначає правові засади охорони довкілля та регулює екологічну політику. Сільськогосподарські підприємства, які впроваджують циркулярну економіку, повинні дотримуватися цього закону при управлінні відходами, збереженні природних ресурсів та зменшенні негативного впливу на довкілля.

2. Закон України «Про управління відходами» [2]. Регулює правові відносини щодо поводження з відходами, включаючи їх збирання, переробку, утилізацію та знешкодження. Важливий для сільськогосподарських підприємств, які прагнуть мінімізувати обсяг відходів, переробляти сільськогосподарські залишки та впроваджувати екологічно безпечні методи управління відходами в межах циркулярної економіки.

3. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» [3]. Регулює правові відносини щодо охорони та раціонального використання атмосферного повітря, встановлює вимоги до зменшення викидів забруднюючих речовин і шкідливих впливів на атмосферу. Важливий для сільськогосподарських підприємств, які використовують технології, що знижують викиди парникових газів і пилу, або впроваджують екологічно чисті методи виробництва для зменшення забруднення повітря.

4. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» [4]. Регулює надання державної підтримки сільськогосподарським підприємствам, включаючи субсидії та гранти на впровадження нових технологій і екологічних інновацій. Може бути застосований для стимулювання підприємств, які розвивають циркулярну економіку.

5. Закон України «Про органічне виробництво» [5]. Визначає правові засади ведення органічного виробництва в Україні, яке є частиною циркулярної економіки. Сільськогосподарські підприємства, які впроваджують

Секція 3. Проблеми теорії та практики бухгалтерського обліку, контролю і аналізу

органічне виробництво, повинні дотримуватися екологічних стандартів і методів ведення господарства, що не завдають шкоди довкіллю.

6. Закон України «Про державні цільові програми» [6]. Передбачає можливість створення державних програм, спрямованих на розвиток циркулярної економіки в сільському господарстві, включаючи підтримку переробки відходів, енергозбереження та збереження природних ресурсів.

7. Закон України «Про охорону земель» [7]. Регулює правові відносини щодо використання та охорони земельних ресурсів, важливий для сільськогосподарських підприємств, що працюють над збереженням ґрунтів і екологічно чистими методами вирощування.

8. Закон «Про поводження з радіоактивними відходами» [8]. Визначається попередня обробка радіоактивних відходів як дезактивація, збирання, сортування радіоактивних відходів.

9. Закон України «Про металобрухт» [9]. Регулює управління металобрухтом, він важливий для промислових підприємств, оскільки забезпечує збір, обробку та утилізацію металобрухту відповідно до екологічних норм. Закон встановлює вимоги до діяльності підприємств, ліцензування та контролю якості металевих відходів, сприяючи збереженню природних ресурсів і розвитку вторинної переробки в Україні.

10. Закон України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» [10]. Регулює обробку небезпечних товарів. Він важливий для агропідприємств, оскільки забезпечує їх вилучення та утилізацію згідно з екологічними стандартами, встановлює вимоги до якості продукції та відповідальність виробників.

11. Податковий кодекс України [11]. Передбачає податкові пільги та преференції для підприємств, які впроваджують екологічно чисті технології або займаються переробкою та утилізацією відходів.

Отже, нормативне регулювання бухгалтерського обліку відходів у сільськогосподарських підприємствах є інструментом, що дозволяє забезпечити ефективний контроль за витратами, відповідність екологічним і правовим стандартам, мінімізувати негативний вплив на навколишнє середовище та сприяти сталому розвитку. Це сприяє прозорості діяльності, відкриває можливості для впровадження екологічно відповідальних практик, що загалом покращує економічну та екологічну стійкість підприємств.

Література:

1. Про охорону навколишнього природного середовища. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.
2. Про управління відходами. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text>.
3. Про охорону атмосферного повітря. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#n81>.
4. Про державну підтримку сільського господарства України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>.¹ Про державну підтримку сільського господарства України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>.
5. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>.
6. Про державні цільові програми. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>.
7. Про охорону земель. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>.
8. Про поводження з радіоактивними відходами. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/255/95-вр#Text>.
9. Про металобрухт. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/619-14#Text>.
10. Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1393-14#Text>.
11. Податковий кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.